

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

6. SINIF TÜRKÇE

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığı'na aittir.
Bu öğretim materyalinin metni, soruları ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir suretle alınıp yayımlanamaz.

ERDEMLER

"ANNE" METNİ

Ders	TÜRKÇE	 8x40 dk.
Sınıf	6	
Tema	Erdemler	
Konu	Dinleme/İzleme, Konuşma, Okuma, Yazma	
Etkinliğin Adı:	ANNE	
Kazanımlar	<p>T.6.3.7. Çekim eklerinin işlevlerini ayırt eder.</p> <p>T.6.3.9. İsim ve sıfat tamlamalarının metnin anlamına olan katkısını açıklar.</p> <p>T.6.3.10. Edat, bağlaç ve ünlemlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.</p> <p>T.6.3.11. Basit, türemiş ve birleşik kelimeleri ayırt eder.</p> <p>T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.</p> <p>T.6.3.19. Metnin konusunu belirler.</p> <p>T.6.3.20. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.</p> <p>T.6.3.21. Metnin içeriğine uygun başlık belirler.</p> <p>T.6.3.23. Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.</p> <p>T.6.3.24. Metnin içeriğini yorumlar.</p> <p>T.6.3.26. Metin türlerini ayırt eder.</p> <p>T.6.4.1. Şiir yazar.</p>	
Materyaller	Çalışma Kâğıtları	
Kaynaklar	(Anne Şiirleri Antolojisi, 1962)	

YÖNERGE

- Öğrencilerden “anne” ifadesinin kendilerinde uyandırdığı duyguları çalışma defterlerine kavram haritası şeklinde yazmaları istenir.
- Öğrencilere, “Anne ile vatan ifadelerinin ne gibi bir yakınlığı olabilir?” sorusu yöneltilir. Gönüllü öğrencilerin görüşlerini açıklamaları istenir.
- Öğrencilerin Ek-1’deki şiiri noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okumaları istenir.
- Öğrencilerden;
 - ✓ EK-1’deki şiirde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime/kelime grupları sorularak Ek-2 çalışma kâğıdının (sol sütununu) doldurmaları istenir. Bilmedikleri kelimelerin anlamlarını bağlamdan hareketle tahmin ederek çalışma kâğıdına (sağ sütuna) yazmaları istenir.
 - ✓ Birkaç öğrencinin çalışma kâğıdına yazdıkları tahminlerin doğruluğu TDK Türkçe Sözlük’ten kontrol edilir. Sınıftaki diğer öğrencilerin kendi tahminlerini gelecek derse kadar kontrol etmeleri ve kelimeleri sözlük anlamlarıyla birer cümlede kullanarak yazmaları istenir.
 - ✓ Şiiri anlama ve yorumlamaya yönelik Ek-3’te verilen soruları cevaplamaları; şiirden hareketle arkadaşlarına yöneltmek üzere iki soru hazırlamaları istenir.
 - ✓ Yeterli süre verilerek “Anne” temalı bir şiir yazmaları istenir (Ek-4).

- ✓ Bir ders öncesinden ödev olarak Ek-5'te verilen atasözlerini araştırmaları ve atasözlerinin anlamlarını altlarındaki kutucuklara yazmaları istenir.
- ✓ Ek-6'da ayrı paragraflar halinde verilen metinlerin türlerini bulmaları ve türleri ile eşleştirmeleri istenir.
- ✓ Ek-7'de verilen cümlelerde yer alan isim tamlamalarının altını çizmeleri ve isim tamlamalarının türlerini cümlelerin altına yazmaları istenir.
- ✓ Ek-8'de verilen tabloda geçen tamlamaları bulmaları ve tamlamalarla ilgili işaretlemleri yapmaları istenir.
- ✓ Ek-9'da verilen kelimelerle ekleri birleştirmeleri ve hangi eklerin kelimelerin anlamlarını değiştirdiğini bulmaları istenir.
- ✓ Ek-10'da verilen cümlelerdeki altı çizili kelimelerin cümlelere kattığı anlamları açıklamaları istenir. Ardından cümlelerde tek başına anlamı olmayan kelimeleri bulmaları ve örnekteki gibi kutucuklara yazmaları istenir.
- ✓ Ek-11'de verilen kelimeleri ilgili oldukları kutucuklara yazmaları istenir. Öğrencilere, kelimelerden birinin örnek olarak verildiği hatırlatılır. *"Basit, türemiş ve birleşik kelimeler hakkında bilgi verilir."*
- ✓ Ek-12'de verilen cümlelerde geçen edatların altlarını çizmeleri ve bu edatların cümleye kattığı anlamları yanlarına yazmaları istenir. Ayrıca cümlelerdeki boş bırakılan yerleri uygun edatlarla tamamlamaları istenir. *"Edatlar hakkında bilgi verilir."*

ANNE

Bakışın güneş gibi ısıtır içimizi,
Gülüşün aydınlatır üzgün kalpleri anne!
Elimizden şefkatle tutarsın her an bizi,
Dünyaya geldiğimiz günlerden beri, anne!

En tatlı hatırası en sevimli çağımın,
Yüzünde gölgesi var gül yüzlü bayrağımın,
Ana vatan diyorlar adına toprağımın,
Sen vatanlaştırırsın bastığın yeri anne!

Gözlerinde taptaze bir bahardır dört mevsim,
Sevgi enginliğinde kim sana eş olur kim?
Ayağının altına sermiş cenneti Rabbim,
Anne... Büyük Allah'ın büyük eseri anne!

Halide Nusret ZORLUTUNA

Aşağıdaki soruları “Anne” şiirine göre cevaplayınız

1. Okuduğumuz şiirin ana duygusu ve sizde uyandırdığı duygular nelerdir?

.....

.....

2. Annemiz bizi ne zamandan beri şefkatle büyötmektedir?

.....

.....

3. Şiirde “anne” ifadesinin hangi özellikleri vurgulanmaktadır?

.....

.....

4. “Ana vatan” ve “anne” ifadeleri hangi dörtlükte bir bütönlük içerisinde verilmiştir? Bu duygunun verilış sebebi ne olabilir?

.....

.....

5. Son dörtlükte “Ayağının altına sermiş cenneti Rabbim” ifadesi ile anlatılmak istenen nedir?

.....

.....

6. Şiirden hareketle arkadaşlarınıza yöneltmek üzere iki soru hazırlayınız.

1)

2)

Aşağıdaki atasözlerini araştırınız. Anlamalarını altlarındaki kutucuklara yazınız.

Ağlarsa
anam ağlar,
başkası
yalan ağlar.

Empty rounded rectangular box for writing the meaning of the proverb 'Ağlarsa anam ağlar, başkası yalan ağlar.'

Ana gibi yar
olmaz,
Bağdat gibi
diyar olmaz.

Empty rounded rectangular box for writing the meaning of the proverb 'Ana gibi yar olmaz, Bağdat gibi diyar olmaz.'

Ananın
bastığı yavru
incinmez.

Empty rounded rectangular box for writing the meaning of the proverb 'Ananın bastığı yavru incinmez.'

Ek-6

Aşağıdaki ayrı paragraflar hâlinde verilen metinlerin türlerini belirleyerek alttaki kutuda verilen metin tür adlarını doğru olarak paragrafların sonundaki boşluğa yazınız.

Makale
Eleştiri

Gezi Yazısı
Sohbet

Haber Yazısı
Biyografi

8 Şubat 1884 tarihinde Balıkesir'in Gönen ilçesinde doğdu. Asker çocuğu olduğu için Kuleli Askerî Lisesine yazıldı. İzmir ve Rumeli'de bir süre görev yaptı. Askerlikten ayrılıp Selanik'te Genç Kalemler dergisinde yazmaya başladı. Balkan Savaşı'nda tekrar subay olarak orduya döndü. Savaş sonrasında ordudan ikinci kez ayrıldı. Ölümüne kadar Kabataş Lisesinde edebiyat öğretmenliği yaptı.

İstanbul sokaklarında polisle hırsızlar arasında uzun bir kovalamaca başladı. Çaldıkları bir arabayla aşırı hız yapan kimliği belirsiz kişiler, polisin dur ihbarına uymadı. Polisin uzun takibi sonucunda hırsızlar, aracı bir köprü altına bırakıp karanlığın yardımıyla izlerini kaybettirdiler.

Şehrin doğusunda yine şehre bitişik camili, pek çok hanlı, hamamlı, imaret, mescit, medreseli ve çarşı pazarlı, binden fazla dükkânlı, bir İrem Bağı gibi bağlı bahçeli ve bol akarsulu, üç bin kiremitli ve bakımlı, ağaçlı evlerdir. Bütün Tire şehri halkının ikindiden sonra dinlenme ve gezinti yerleri bu Karakadı semtidir. Yakın olmakla her gün bütün dostlar, maarif ehli vefalı arkadaşlar ve zarifler bölük bölük buraya gelirler. Bu kasabanın her köşesinde nice yüz yerde gülbahçeleri içinde Hüseyin Baykara konserleri olur. Bütün mahallelerin çarşı pazarlarında yeşillik sofalar üzerinde yüksek çınar ve salkım söğütlerin gölgesinde dostlar ve arkadaşlar eğlenirler. Böyle huzurlu güzel kasabadır.

Cemil Meriç'in eserlerinde portreler galerisindeymişsiniz gibi hissedersiniz kendinizi. Doğu'dan, Batı'dan, Kuzey'den, Güney'den; eskiden, yeniden; bizden, başkasından yüzlerce portre... Bu portrelerin hemen hepsi sanat, edebiyat ve düşünce insanıdır. Çünkü Cemil Meriç, geleceği kuranların sadece ve sadece sanat, edebiyat ve düşünce insanları olacağına inanır. Çünkü onların serleri aracılığıyla geleceğe bir ses bırakılacaktır.

Bir kabin içine bir miktar gaz koyulup ısıtılırsa, gazın basıncı artar; basınç dediğimiz şey aslında gaz moleküllerinin kabin duvarlarına çarpmasıdır ve sıcaklık arttıkça moleküllerin hızı arttığından bu çarpma da fazlaşır.

Bir kimse ile samimi olmak; ona içimizi açmak, onun da bize içini açmasını beklemek demektir. Ya ben sizin içinizdekileri öğrenmek, size de benim içinizdekileri söylemek istemiyorsam? Benden size içimi dökmemi beklemeyin, onu kendime, bir de yıllardır tanıyıp huyunu suyunu iyice öğrendiğim kimselere saklarım. Siz dostluğu öyle çarçabuk kurulur bir şey mi sanıyorsunuz?

Ek-7

Aşağıdaki cümlelerde geçen isim tamlamalarının altlarını çizip boşluklara türlerini yazınız.

- Her gün konunun uzmanı onu yanına çağırıp seminer veriyor.

.....

- Mutluluk insanın içinde saklıdır, onu uzaklarda aramayın.

.....

- Uçurtmamız çam ağacının dalına takılmıştı.

.....

- Masanın üzerindeki su şişesi kime ait bilmiyorum.

.....

- Konuşmasının sonunu anlamlı bir şiirle bağladı.

.....

- Çocukken gökyüzünün derinliklerine bakar, hayaller kurardık.

.....

- Herkes yaptığının bedelini ödüyor bu hayatta.

.....

- Bütün gün eve televizyonun kumandasını aradık durduk.

.....

- Kendime yeni bir telefon kılıfı almam gerekiyor.

.....

Cümlelerdeki tamlamaları bularak türlerini belirtiniz.

Cümleler	Belirtili İsim Tamlaması	Belirtisiz İsim Tamlaması	Zincirleme İsim Tamlaması	Sıfat Tamlaması
Ormana gidince kuru dallar toplayıp ateş yaktık.				
Sevinç ve heyecandan Atıf'ın yüreği kuş gibi atıyordu.				
Sabahleyin bütün çiçekleri tek tek suladım.				
Evine aldığı kuşun türü muhabbet kuşuymuş.				
Son zamanlarda arkadaş dayanışması da kalmadı artık.				
Öğretmen konu başlığı olmayan paragrafları kabul etmedi.				
Gökdelenler bu güzel manzarayı iyice çirkinleştirdi.				
Gözlerinde tatlı bir heyecanla bize doğru yaklaştı.				
Arkadaşlarının düğün haberi onu çok mutlu etti.				

Ek-9

Aşağıda yer alan kelimelerle ekleri birleştiriniz. Hangi eklerin kelimelerin anlamlarını değiştirdiğini belirleyiniz.

	-daş	-sız	-da	-lük	-çü	-ü	-sel	-cul	-miz
Vatan									
Göz									
Kalem									
Gelenek									

a) Aşağıdaki cümleleri okuyarak altı çizili kelimelerin cümlelere kattığı anlamları açıklayınız.

- 1) Sen hazırlanıp gelene kadar çoktan toplantı bitti.
- 2) Annem, bahçemizdeki güllere gözü gibi bakardı.
- 3) Sabaha doğru gecenin en karanlık zamanı yaşanır.
- 4) İş hayatı çok yoğun olmasına rağmen spor yapmaya da zaman ayırıyordu.
- 5) Bu işi başarmak için düzenli çalışmalıyız.

b) Aşağıdaki cümlelerde geçen ve tek başına anlamı olmayan kelimeleri bularak örnekteki gibi kutucuğa yazınız.

Arkadaşlarım ile birlikte verilen ödevi zamanında yaptık.

ile

Babama göre en önemli uğraş kitap okumaktır.

Avrupa finallerine katılmak üzere bugün yola çıkıyoruz.

Bu işi başarana kadar elimden geleni yapacağım.

Yatmadan önce bir hikâye ya da masal okurum.

Senin gibi bir arkadaşım olduğu için çok mutluyum.

Gelmeden önce bir dergi veya broşür hazırlamamız gerekiyor.

Yatmadan önce bir hikâye ya da masal okurum.

Aşağıdaki kelimeleri ilgili başlıkların altına örnekteki gibi yerleştiriniz.

Kırıkkale	masa	Arapça	defterlik	evli	oyuncak
sonbahar	İzmirli	yakıt	sobalı	samanlık	duvar
kalemıraş	bulut	palto	odunluk	uçak	

Basit Kelimeler

Türemiş Kelimeler

Birleşik Kelimeler

masa

Ek-12

a) Aşağıdaki cümlelerde geçen edatların altlarını çiziniz. Bu edatların cümlelere kattıkları anlamları yanlarına yazınız.

- Ödevimi senin kadar çabuk yapacağımı düşünmüyorum. (.....)
- Bu filmi seyretmek için buradayız. (.....)
- Akşama kadar yorulmadan çalıştı. (.....)
- Freni patlamış kamyon gibi üstümüze geliyordu. (.....)
- Vapuru kaçırdığım için çok üzüldüm. (.....)
- Atmosfer bizi zararlı ışıklardan korumak için dünyayı kuşatır. (.....)
- Örümcek gibi kapının eşiğine tırmanıyor. (.....)
- Tüm bu düşünceler senin eserin mi? (.....)

b) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun edatlarla tamamlayınız.

- Bu iş hiç aram yoktur.
- Onun bir dostum olsun isterdim.
- Bu davranışın sana kırılmış.
- Akşama oyun oynuyor.
- Teyzemi yıllardan hiç görmemiştim.
- Vatanımız cennet güzel bir yerdir.
- Kitaba daldığından gecikmiştir.
- Araba dolaşmaya çıkmışlar.
- Sana hep ben haksızım.

SAĞLIK VE SPOR

“KOCA YUSUF VE KURTDERELİ” METNİ

Ders	TÜRKÇE	 8x40 dk.
Sınıf	6	
Tema	Sağlık ve Spor	
Konu	Dinleme/İzleme, Konuşma, Okuma, Yazma	
Etkinliğin Adı:	KOCA YUSUF VE KURTDERELİ	
Kazanımlar	<p>T.6.2.1. Hazırlıklı konuşma yapar.</p> <p>T.6.2.3. Konuşma stratejilerini uygular.</p> <p>T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.</p> <p>T.6.3.19. Metnin konusunu belirler.</p> <p>T.6.3.20. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.</p> <p>T.6.3.21. Metnin içeriğine uygun başlık belirler.</p> <p>T.6.3.23. Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.</p> <p>T.6.3.24. Metnin içeriğini yorumlar.</p> <p>T.6.3.31. Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar.</p> <p>T.6.3.32. Medya metinlerini değerlendirir.</p> <p>T.6.3.33. Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.</p> <p>T.6.3.34. Bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.</p> <p>T.6.4.2. Bilgilendirici metin yazar.</p> <p>T.6.4.3. Hikâye edici metin yazar.</p> <p>T.6.4.6. Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.</p> <p>T.6.4.7. Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.</p>	
Kaynaklar	İsmail Habib SEVÜK (Türk Güreşi)	

YÖNERGE

1. Öğrencilere “Ata sporlarımızdan hangilerini biliyorsunuz?” ve “Daha önce ata sporlarımızdan ilgilendikleriniz veya yaptıklarınız var mı?” soruları yöneltilir. Gönüllü öğrencilerin düşüncelerini paylaşmaları istenir.
2. Öğrencilerden Ek-1’deki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek önce sessiz sonra sesli olarak okumaları istenir.
3. Öğrencilerden;
 - ✓ Ek-2’deki metinde geçen ve anlamlarının bilinmediği tahmin edilen kelimeleri anlamlarıyla eşleştirmeleri daha sonra anlamları öğrenilen kelimelerden istedikleri üç tanesini cümle içinde kullanmaları istenir.
 - ✓ Ek-3’te yer alan metni anlama ve yorumlamaya yönelik soruları cevaplamaları istenir.
 - ✓ Ek-4’teki hikâye haritasını metne göre doldurmaları istenir.
 - ✓ Ek-5’te verilen hikâye unsurlarını ve uygun görecekları atasözlerini kullanarak hikâye edici bir metin yazmaları istenir.

- ✓ Ek-6'da ata sporlarıyla ilgili arkadaşlarına bir konuşma yapmaları istenir. *Konuşmalarına etkileyici bir hitap ifadesiyle başlamaları ve konuşmalarında "pes etmemek, takım oyunu, cirit, güreş, okçuluk, matrak, çalışma, azim, antrenman, karşılıklı saygı" kelime ve kelime gruplarından istediklerini kullanmaları istenir. Ayrıca öğrencilere sunumda kullanacakları planın etkinlikte verildiği açıklanır.*
- ✓ Ek-7'de metinle ilişkilendirilmiş medya metnini okumaları, metne uygun başlıklar belirlemeleri, medya metnini değerlendirmeleri ve metinde vurgulanan cümlelerden çıkaracakları yorumları yazmaları istenir. Ayrıca metnin sonunda verilen internet adresini güvenilirliği yönüyle sorgulamaları istenir. *"Öğrencilere, niçin internet adreslerini sorgulamamız gerektiği konusunda beyin fırtınası yaptırılır. Güvenilir internet siteleri hakkında öğrenciler bilgilendirilir."*
- ✓ Ek-8'deki cümlelerin belirttikleri yargıları *"özel ve nesnel yargılar"* noktalı yerlere yazmaları istenir.
- ✓ Ek-9'daki cümlelerde geçen ünlemlerin altlarını kırmızı kalemle çizmeleri ve ünlemlerin hangi sebeple kullanıldıklarını yazmaları ve cümlelerde geçen ünlemlerin cümlelere kattıkları anlamları yanlarındaki boşluklara yazmaları istenir.
- ✓ Ek-10'da verilen cümlelerdeki boşlukları edat, bağlaç ve ünlem türündeki sözcüklerle tamamlamaları, kullandıkları kelimenin tür bilgisini cümlelerin yanında verilen boşluklara yazmaları, "b" bölümünde verilen kelimeleri de türlerine ve işlevlerine uygun olacak şekilde cümlede kullanmaları istenir.

KOCA YUSUF VE KURTDERELİ

...

Türk yağlı güreşinin ata sporu olması, Türk ezelden beri güreştiği için değil, Türk'ün karakterini en güzel bir şekilde tebarüz ettirdiği içindir. Türk cenk meydanında aman dileyen hasmına bile nasıl merhamet ediyorsa pehlivan da kendisine pes eden rakibinin sırtını yere vurmaz. Hatta bazı güreşlerde rakibi yenecek pozisyonu yakalamışken birkaç saniye rakibine pes etmesi için zaman tanır. Pehlivanlar güreşten evvel helalleşirler, birbirlerinin paça bağlarını kontrol ederler bir eksiklik varsa pehlivan rakiplerini ikaz ederler. Böylelikle haksız bir avantajı istemediklerini de beyan ederler. Çünkü pehlivanlık peygamber sporudur da aynı zamanda. Peygamber efendimiz güreş yoluyla Rükane'ye tebliğde bulunmuş Beyhaki'nin naklettiğine göre Rükane "Kendisiyle güreş tuttuğumuz gün, kendi kuvvetiyle değil, kendisine verilen mucizevî bir kuvvetle güreştiğini anlamıştım... Allah'ın bana hidayet vermesine bunun sebep olduğu kanaatini taşıyorum" diyerek hak dinine intisap etmiştir.

...

"Hey! Hoy!" diye naralarla el enselerden sonra Kurtdereli, punduna getirip o önüne geçilmez çaprazını vurur. Nafile. Yusuf'un bir silkinmesiyle, çapraz çözüldü. Karşısındakinin ne hesaba sığmaz kuvvette olduğunu anlayan Kurtdereli, bir kalça dalışı yapayım der. Bu seferki hamlesi yalnız boşa çıkmakla kalmaz, alta düşerek paçasını kaptırır; paçayı kurtarmazsa, kündeyle alınacak. Kurtdereli'nin bacak kuvveti görülmemiş bir şeydi, şiddetli bir ayak silkmesiyle fırlayıp çıktı. Altından rakibini kaçıran Koca Yusuf, o sıçrayışla epeyce açılmış olan Kurtdereli'ye bağırır: "Aferin be Mehmet. İlk defa elime göre bir paça buldum." Kurtdereli ve bütün seyirciler hayretle görürler ki Yusuf'un elinde kocaman bir kispet parçası sallanıp duruyor.

Kispet ki manda derisinden yapılmış, çok sağlam; yırtılmak değil, öyle kolay kolay yıpranmak bilmez bir şeydir; siz Yusuf'taki pençeye bakınız. Kurtdereli gibi bir pehlivanın giydiği birinci sınıf bir kispetin parçasını, ramazan pidesi ayırır gibi koparıvermiş. Kurtdereli'deki ayağa da bakınız: Yusuf'un bırakmadığı paçayı, bir silkinişte onun elinde bırakıyor.

Kudretli'nin paçası kuvvetli sicimlerle iyice bağlanıp sağlamlaştırıldıktan sonra güreşe tekrar başladı. Kurtdereli, Koca Yusuf'a ayakta bir şey yapılamayacağını anlayınca, daha genç ve çevik olduğundan faydalanarak rakibini bir alt oyunuyla yenmek için tekrar dalmış ve Koca Yusuf'a tehlikeli anlar geçirtmişti; fakat Kurtdereli'yi gene altına alan Koca Yusuf, alttakinin oyununa gelmeyeyim diye işi kuvvetle bitirmeyi uygun görerek gene paçayı ele geçirmek istiyor.

Kurtdereli, birinci tecrübeden sonra, paçalarını sınıksız bağlatmıştı... Fakat Yusuf'un parmakları, demir çubuklar gibi, oya oya gene paçaya girince, Kurtdereli tekrar ve evvelkinden daha şiddetli bir hamleyle bacağını silkerek fırlar; Yusuf da evvelkinden daha şiddetli tutmuş olacak ki, kispet, bu defa kalçaya kadar, "şak" diye iki parça oluyor.

Etraftan: "Bir kispet bulalım!" diye konuşanlara Kurtdereli: "Demirden kispet getirseniz, bu izbandut gene yırtar" diye bağırır. Koca Yusuf, düğünü ve güreşi tertip edenlere haykırmaktadır: "Bırakın bu delikanlıyı, bana ezdirmeyin; o çok büyük bir pehlivan olacak!"

İleri gelenler, güreşin berabere bittiğini ilân için ikisini kucaklaştırmak isterken, körpe Kurtdereli, Yusuf'un elini, Yusuf da onun alnını öptü.

İsmail Habib SEVÜK

Kelimeler	Anlamlar
ezel	başlangıcı belli olmayan zaman, öncesizlik.
izbandut	belirme, görünme.
punduna getirmek	kahramanca mücadele, çarpışma, savaş.
körpe	bağlanma, girme.
künde	bir şeyi yapmak için uygun zamanı ve yeri seçmek
sicim	yağlı güreşte pehlivanların giydikleri, belden baldıra kadar uzanan, dar paçalı meşin pantolon.
cenk	keten, kenevir vb. bitkilerin liflerinden yapılan ince ip, kınnap.
kispet	güreşçinin, hasmını altına alıp bir elini önden, ötekini arkadan geçirerek ellerini kilitlemesi.
tebarüz	çok genç
intisap	görünüşü ve davranışı ile korku veren.

Anlamalarını öğrendiğiniz kelimelerden üç tanesini seçerek bunları birer cümlede kullanınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruları “Koca Yusuf ve Kurtdereli” metnine göre cevaplayınız.

1. Türk yağlı güreşinin ata sporu olmasının sebebi nedir?

.....

.....

2. Pehlivanlığın peygamber sporu olduğunu nereden anlıyorsunuz?

.....

.....

3. Okuduğumuz metinde hangi iki pehlivan güreşiyor? Yaşları aynı mı?

.....

.....

4. Güreşe niçin ara veriliyor? Her iki pehlivanda gördüğünüz üstünlükler nelerdir?

.....

.....

5. Koca Yusuf'un ve Kurtdereli'nin yerinde siz olsanız ne yapardınız? Nasıl tepki verirdiniz?

.....

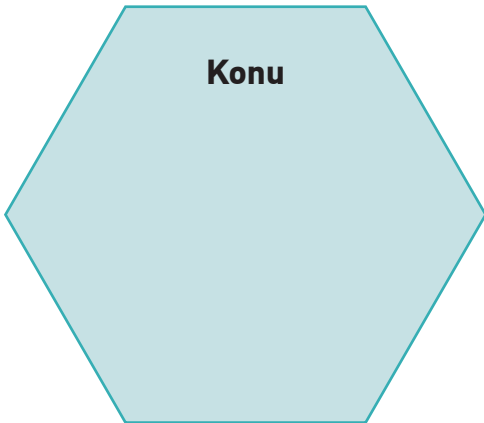
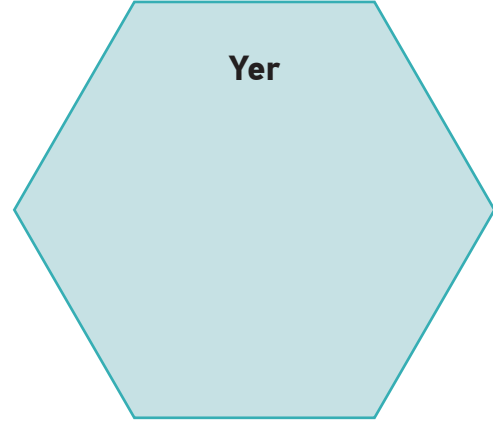
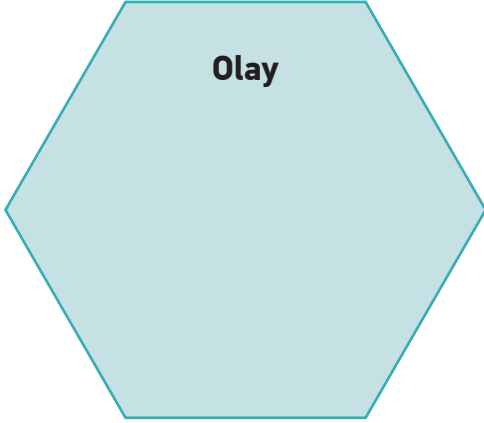
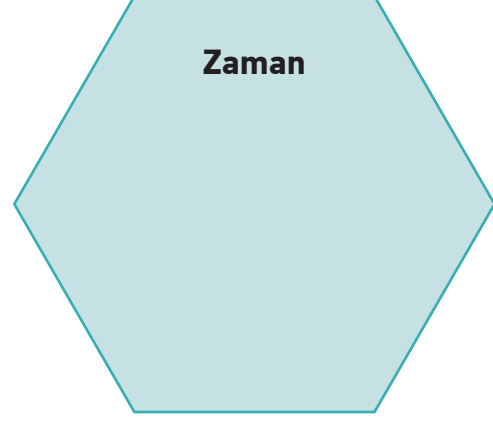
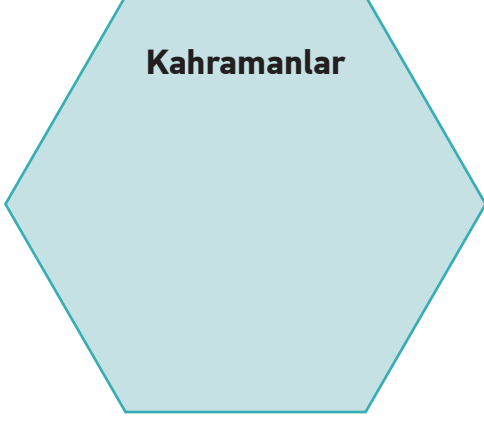
.....

6. İki pehlivan güreşin sonunda nasıl ayrılıyorlar? Bu hareket size neyi gösteriyor?

.....

.....

Aşağıdaki hikâye haritasını “Koca Yusuf ve Kurtdereli” metninden hareketle doldurunuz.

Öğretmeninizin açıklamalarını dikkate alarak aşağıdaki konuşma planı doğrultusunda bir sunum yapınız.

Konuşma Planı

Konuşmama hangi hitap ifadesiyle başlayacağım?

Konuşmamda nelerden bahsedeceğim?

Konuşmamda arkadaşlarımı etkilemek için ses tonumu ve beden dilimi nasıl kullanacağım?

Konuşmamda hangi anahtar kelimeleri kullanacağım?

Konuşmamı hangi ifadelerle sonlandıracağım?

Aşağıdaki medya metnini okuyunuz ve ilgili bölümleri metne göre cevaplayınız.

Bozkır kültüründe önemli bir yere sahip olan at, Türk toplumlarının hızla büyümesinde daima ön plandaki unsurlardan olmuştur. Savaşçı bir yapıya sahip Türk halkları henüz çocuk yaşlarda ve koyun sırtında biniciliği deniyor, atıcılık öğreniyorlardı. Bu bağlamda savaşçı bir yapıya sahip olan ve bozkır yaşamının zor şartlarıyla mücadele eden Türk toplumlarında sporun ileri düzeyde gelişmiş olması olağan bir durumdur. Zira ata binmek, ok ve cirit atmak herkesin doğal uğraşlarındandı ve atlı cirit oyunları da bu sayede mücadele azmini keskinleştirirdi. Tüm spor **hareketleri savaş hazırlığı niteliği taşırdı**. Nisan ve mayıs aylarında ilk gök gürlemesi ile başlayan sazlı, türkülü, eğlenceli bahar bayramlarında at yarışları ve çeşitli müsabakalar düzenlenirdi.

Osmanlı Dönemi'nde zirveye çıkan Atlı Cirit sporu, **yakalayıp bağışlama, rakibine kin tutmama gibi özelliklerinden ötürü sporcuya nefsine hâkim olmayı** öğretmekte ve bu sayede büyük yeteneklere sahip savaşçılar yetiştirmekteydi. Saray'da özellikle itibar görmesinin bir diğer nedeni de Enderun'da görevlendirilen ve hizmet ederken aynı zamanda da daha önemli görevler için yetiştirilen iç oğlanlarının askeri eğitimlerinin bir parçası olmasıdır.

<https://www.gsdf.gov.tr/tr/spor/atli-cirit/tarihce>

a) Okuduğunuz metne uygun iki başlık yazınız.

Sıfat Tamlaması Olarak Başlığım

İsim Tamlaması Olarak Başlığım

b) Okuduğunuz medya metnini değerlendiriniz.

.....

.....

.....

.....

.....

c) Metnin sonunda verilen internet adresini güvenilirliği yönüyle sorgulayınız.

.....

.....

Cümlelerin belirttikleri yargıları yazınız.

- Şehri ikiye ayıran nehir, kaynağından 100 km sonraki nehre dökülür.

.....

- Sanatçı, eserinde beş şehri her yönüyle anlatırken oralar hakkında çok ilginç hikâyelere de yer vermiş.

.....

- Kitabın son elli sayfası oldukça iyi yazılmış.

.....

- Orta oyununun asıl karakterleri Kavuklu ve Pişekar'dır.

.....

- Bu bölgedeki insanlar her sabah spor yapıyor.

.....

- Konuşurken kelimeleri çok güzel telaffuz ediyordu.

.....

- Telefonda annesine "Ben senin yaptığın pastaları çok seviyorum." diye seslendi.

.....

- Yönetmenin son filmi dünyada gişe rekorları kırmış.

.....

- Yıl boyunca Atatürk'ün ilke ve inkılaplarına her dersin sonunda değiniyor öğretmenimiz.

.....

- Sanayinin gelişmiş olmasıyla Bursa, kalabalık şehirlerden biridir.

.....

- Seçmesini bilen için kitabın çok hoş meziyetleri vardır.

.....

Ünlem cümleleri; sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma, seslenme, hitap, uyarı, alay, kinaye veya küçümseme bildirir.

Aşağıdaki cümlelerde geçen ünlemlerin altını kırmızı kalemle çiziniz. Ayrıca ünlemlerin hangi sebeple kullanıldığını karşılarına yazınız.

Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş asker!	
Sakın bir daha yanıma gelme!	
Gerçekten çok düşünceli(!) bir insandır.	
Dikkat, sağa keskin viraj!	
Hayır, yalan söylüyorsun!	
Tabi, hiç gösterişi(!) yok.	
“Dur, yolcu! Bilmeden gelip bastığın Bu toprak bir devrin battığı yerdir.”	
Hava ne kadar da sıcak!	
İsteseymiş bir günde bitirirmiş (!) ama ne yazık ki vakti yokmuş (!).	

b) Ünlemlerin cümleye kattığı anlamları yanlarındaki boşluklara yazınız.

- Vah vah! Başınız sağ olsun. (.....)
- Yaşasın! Pikniğe gidiyoruz. (.....)
- Hey, çocuklar! Bana yardım eder misiniz? (.....)
- Oh, beklediğim haber sonunda geldi! (.....)

a) Aşağıdaki cümleleri edat, bağlaç veya ünlem türündeki kelimelerle tamamlayınız. Kullandığınız kelimenin hangi türe ait olduğunu noktalı yerlere yazınız.

- Beni onun bir tutmayın. →
- Mustafa ben, bu oyunda oynamıyoruz. →
- Sizi görmek geldim. →
- ne güzel bir gün! →
- Hem suçlusun güçlü. →
- , buradan çıkın! →
- Sizin halı sahaya gelirim bir şartım var. → /
- , otobüsü kaçırdık! →

b) Aşağıdaki kelimeleri türlerine ve işlevlerine uygun olarak cümlelerde kullanınız.

- ★ fakat ★ gibi ★ oysa ★ bu nedenle
★ hey ★ yalnız ★ vah ★ hâlbuki
★ kadar

MİLLÎ KÜLTÜR

“KİLİM” METNİ

Ders	TÜRKÇE	 8x40 dk.
Sınıf	6	
Tema	Millî Kültür	
Konu	Dinleme/İzleme, Konuşma, Okuma, Yazma	
Etkinliğin Adı:	Kilim Dinleme Metni	
Kazanımlar	<p>T.6.1.3. Dinlediklerini/izlediklerini özetler.</p> <p>T.6.1.4. Dinledikleri/izlediklerine yönelik sorulara cevap verir.</p> <p>T.6.1.5. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.</p> <p>T.6.1.6. Dinlediklerinin/izlediklerinin ana fikrini/ana duygusunu tespit eder.</p> <p>T.6.1.9. Konuşmacının sözlü olmayan mesajlarını kavrar.</p> <p>T.6.1.10. Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir.</p> <p>T.6.2.2. Hazırlıksız konuşma yapar.</p> <p>T.6.3.4. Okuma stratejilerini kullanır.</p> <p>T.6.3.12. Zamirlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.</p> <p>T.6.3.23. Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.</p> <p>T.6.3.14. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.</p> <p>T.6.3.16. Okuduklarını özetler.</p> <p>T.6.3.35. Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.</p> <p>T.6.4.5. Yazdıklarını desteklemek için gerektiğinde grafik ve tablo kullanır.</p> <p>T.6.4.10. Yazdıklarını düzenler.</p>	
Kaynaklar	https://www.youtube.com/watch?v=FmlENSjsr9U&t=435s	

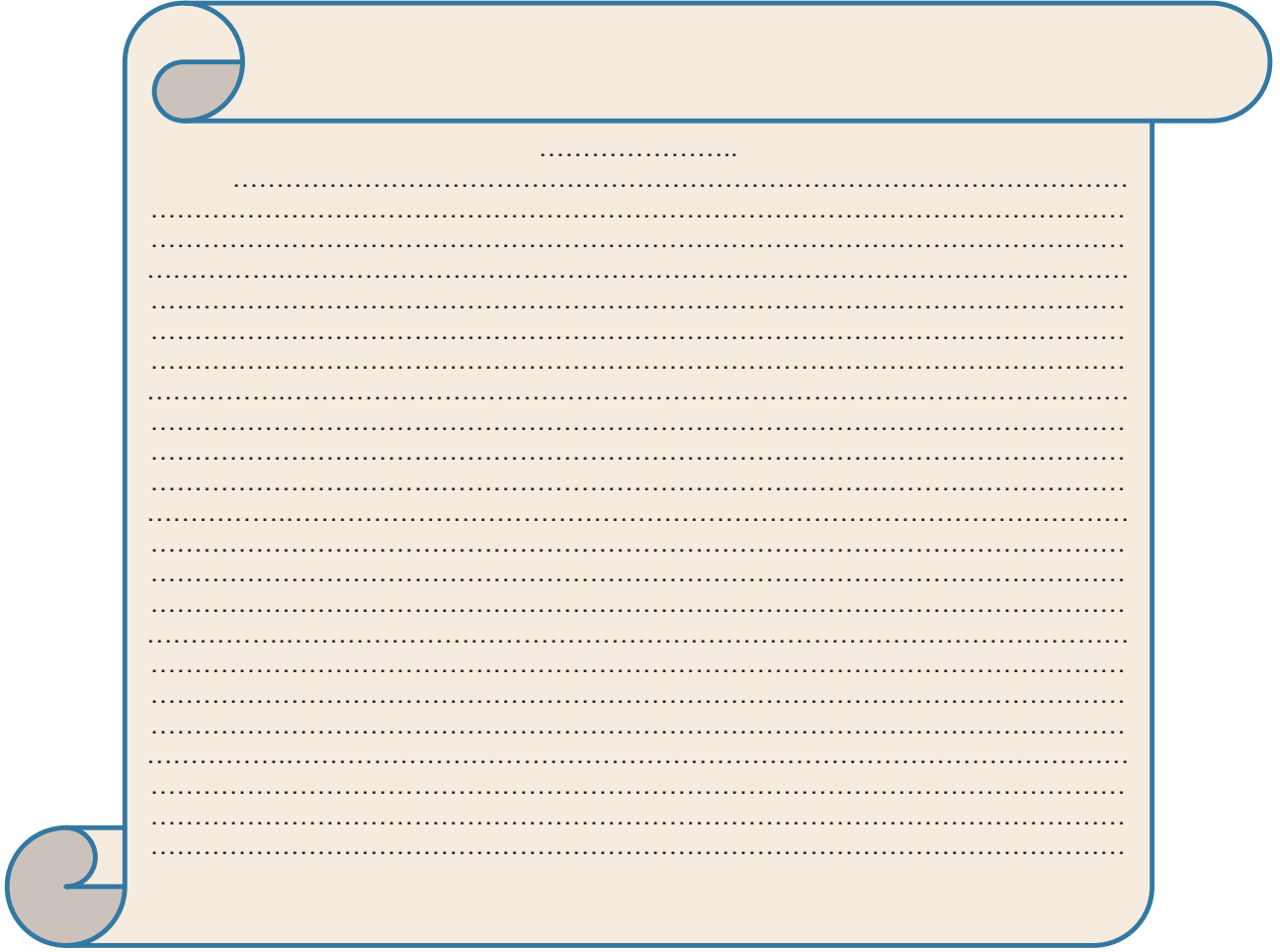
YÖNERGE

1. Öğrencilere, “Kilimler hakkında ne biliyorsunuz? Kilimleri nerelerde gördünüz?” ve “Kilim ile ilgili bildiğiniz türkü, özlü söz veya hikâye var mı?” soruları yöneltilir. Gönüllü öğrencilerin düşüncelerini paylaşmaları istenir.
2. Öğrencilere <https://www.youtube.com/watch?v=FmlENSjsr9U&t=435s> adresindeki videonun 5.32 dakikasına kadar olan bölümü izletilir. Ek-1’deki görsellerin incelenmesi sağlanır. İzleme esnasında öğrencilerden anlamları bilinmeyen kelime ve kelime gruplarını Ek-2’de verilen tablonun “sol sütununa” yazmaları istenir. Dinleme metni tamamlandığında Ek-2’deki tablonun sağ sütununu ve yeni öğrenilen kelimeleri cümle içinde kullanma bölümünü tamamlamaları istenir. Dinleme metni tekrar dinletilir.
3. Öğrencilerden;
 - ✓ Ek-3’teki özet yazma kutusu ile başlık önerme kutucuklarını izledikleri video içeriğine göre doldurmaları istenir.
 - ✓ Ek-4’teki konu ve ana fikir kutucuklarını dinleme metnine göre doldurmaları istenir.

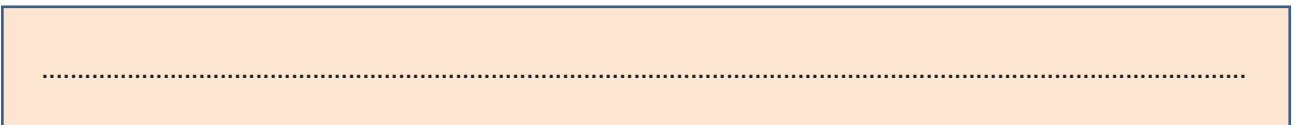
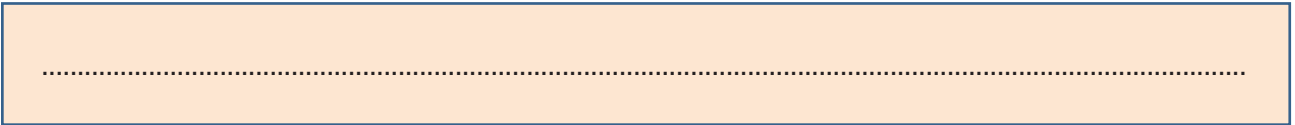
- ✓ Ek-5'teki soruları izledikleri videoya göre cevaplamaları istenir.
- ✓ <https://www.youtube.com/watch?v=vKAdpRzn-wQ> linkindeki "kilim" türküsünü dinlemeleri sonra da sınıf korosu ile türküyü söylemeleri istenir. "*Öğrencilere koro çalışmasında türkü metninden faydalanabileceklerini hatırlatılır.*" Ek-6'daki çalışma yaprağını yapmaları istenir.
- ✓ Ek-7 "a" bölümündeki cümlelerde geçen söz sanatlarının altlarını çizmeleri ve "b" bölümündeki cümlelerde geçen söz sanatlarını bulmaları istenir.
- ✓ Ek-8'deki grafikleri yorumlayarak soruları cevaplamaları istenir.
- ✓ Ek-9 "a" bölümünde yer alan dördlüklerdeki ismin yerine kullanılan kelimelerin altlarını çizmeleri istenir. Ayrıca "b" bölümündeki cümlelerde geçen zamirleri bulmaları ve türleriyle eşleştirmeleri istenir.
- ✓ Ek-10'da verilen "Oyalar" metnini okumaları ve metnin özetini çıkarmaları istenir.
- ✓ Ek-11'de yer alan metindeki anlamsal bütünlüğü bozan cümlenin altını çizmeleri istenir.
- ✓ Ek-12'de sınıflarındaki arkadaşlarının belli fiziksel özelliklerini (erkek-kız, sarışın-esmer, uzun-kısa) belirten bir yazı yazmaları ve yazılarını arkadaşlarının fiziksel özelliklerini anlatan bir grafikte desteklemeleri istenir.

İzlediğiniz videoyu özetleyiniz.

İzlediğiniz videoya iki başlık öneriniz.

Videonun konusunu ve ana fikrini yazınız.

Konu:

.....

.....

.....

.....

Ana Fikir:

.....

.....

.....

.....

Videodan hareketle sorulara cevap veriniz.

1) Kilim denilince akla kimler ve neler geliyor?

.....

.....

2) Kilimin dokunuşunda motiflerin nasıl ortaya çıktığını açıklayınız?

.....

.....

3) Kilimler kimler tarafından kullanılmaktadır?

.....

.....

4) El dokuması kilim denildiğinde akla kimler geliyor? Bunun sebebi nedir?

.....

.....

5) Kilimler nerelerde kullanılmaktadır? Kilimlerin en önemli özelliği nedir?

.....

.....

6) Anadolu'da kilimler nasıl anılıyor?

.....

.....

KİLİM

Sevdiğine sözü olan bir kilim dokur.
Kilimin dilinden ancak anlayan okur.
Sırlarımı verdim sana, sevgimi verdim.
Şu gönlümü kilim yaptım, yoluna serdim.

Ayıptır, günahtır diye kilit vurdular dilime.
Aşkı dokudum kilime anlıyor musun?
Yetinmedim türkü yaktım gayrı bu canımdan bıktım.
Hani senin olacaktım dinliyor musun?

Kilim kalbin aynasıdır gönül sesidir.
Her nakışı bir duygunun ifadesidir.
Kilim sevgiliye çağrı aşka davettir.
Kimi renkler şikayettir kimi hasrettir.
Ayıptır, günahtır diye kilit vurdular dilime.
Aşkı dokudum kilime anlıyor musun?
Yetinmedim türkü yaktım gayrı bu canımdan bıktım.
Hani senin olacaktım dinliyor musun?

Ben şu gönül tezgâhında kilim dokudum.
Erenlerin dergâhında aşkı okudum.
Töremizde kilim demek ilim demektir.
Kilim sevdadır özlemdir derttir istektir

Ayıptır, günahtır diye kilit vurdular dilime.
Aşkı dokudum kilime anlıyor musun?
Yetinmedim türkü yaktım gayrı bu canımdan bıktım.
Hani senin olacaktım dinliyor musun?

Fatih KISAPARMAK

Dinlediğiniz ve koro hâlinde söylediğiniz türkünün sizde uyandırdığı duyguları yazınız. Duygularınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

a) Aşağıdaki kutucukta verilen cümlelerdeki söz sanatlarının altını çiziniz.

- Bülbül, "Senin nazını çekemem..." diyordu, güle.
- Güneş, "Uyanın! Sabah oldu." diye bağırdı.
- Birden haykırdı rüzgâr, "Çekilin, geliyorum!"
- Köpek sordu, "Acaba öğleyin yemekte ne var?"
- Tilki, "Bana şarkı söyler misin?" sorusunu kargaya yöneltti.
- "Üzerimdeki tozları kaldırın" dedi, kitap.
- Kamyon önündeki yükü görünce:
- Acıyın bana, diye yalvarmaya başladı.

b) Aşağıdaki kutucuklarda verilen cümlelerdeki söz sanatlarını tespit ediniz.

Gülen yüzüme aldanmayın
İçimde bir damla gözyaşı.

Ölümü hatırlatan ne var bu resimde
Hâlbuki hepimiz hayattayız.

Karlar etrafı beyaz bir karanlığa gömdü
Kar değil, gökyüzü beyaz ölümdü

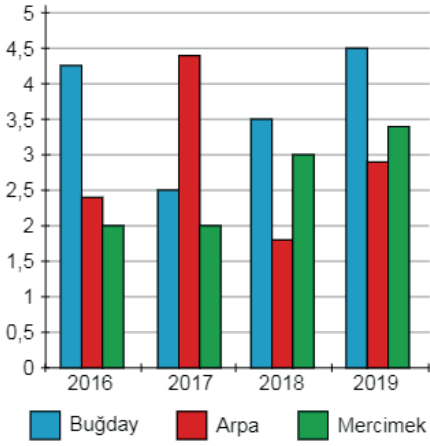
Zengin görünüyoruz fakat içimiz fakir.

Ben de gördüm güneşin doğarken battığını
Esrarlı bir bakışın gönlü kapattığını.

Yaprak döker bir yanımız
Bir yanımız bahar bahçe

Ek-8

1. Aşağıdaki grafikte, bazı tarım ürünlerinin dört yıl içerisindeki üretim miktarları verilmiştir.

Grafiğe göre hangisi söylenemez?

- A) 2019 yılında en çok üretilen ürün buğday olmuştur.
- B) Mercimek üretimi dört yıl içinde hep artmıştır.
- C) 2017'deki arpa üretimi bir önceki yıla göre artmıştır.
- D) Buğday, dört yıl içerisinde mercimekten fazla üretilmiştir.

2. Aşağıdaki grafiklerde ülkemizdeki roman türlerinin 2017 ve 2018 yıllarındaki satış oranları verilmiştir.

2017 Yılı Roman Satışları

2018 Yılı Roman Satışları

Grafiklerle ilgili olarak hangisi söylenemez?

- A) Verilen iki yılda da en az satılan roman türü tarihi romanlar olmuştur.
- B) 2018 yılında polisiye romanlarının satışında bir önceki yıla göre düşüş yaşanmıştır.
- C) Bilim kurgu romanlarının satışı bir önceki yıla göre artış göstermiştir.
- D) 2018 yılında aşk romanı satışı, polisiye roman satışından fazla olmuştur.

a) Aşağıdaki dörtlüklerde yer alan zamirlerin, ismin yerine kullanılan kelimelerin, altını çizin.

Anne sana kim dedi yavrunu doğurmayı?
Sanki karnında fazla yaramazlık mı ettim?
Senden istemiyordum ne tacı ne sarayı
Karnında yaşıyordum kâfiydi saadetim.

Bir kere doğurdunsa sonra niçin büyüttün?
Kundakta beşikte de bir zahmetim mi vardı?
Koyundan niçin attın yavrunu bütün bütün?
Bilmiyor muydun ki o yalnızlıktan korkardı?

Sütünden tatlı mıdır anne sanki bu hayat?
Bana sorsana anne yaşamak bir hüner mi?
El aç yalvar gündüze geceye boyun uzat.
Bu uğurda bir ömür çürütmeye değer mi?

Cahit Sıtkı TARANCI

b) Cümlelerdeki zamirleri, türlerine göre uygun seçeneklerle eşleştiriniz.

Cümleler	Kişi Zamiri	Belgisiz Zamir	İşaret Zamiri	Soru Zamiri
Yaşlı adam herkesin içerisinde emekli olacağını ilan etti.				
Terk edilmiş evin içerisinde kimsenin bulamayacağı bir sandık gizliydi.				
Buralardan kalkıp Almanya'ya gideli tam on beş yıl olmuş.				
O televizyondaki filmlerin çoğunu kalitesiz bulurdu.				
Biraz önce rakip oyuncuya faul yapan hangisiydi?				
Siz saçlarınız için buradan aldığınız bakım ürünlerini mi kullanıyorsunuz?				
Emekli olduktan sonra şuraya bahçeli, ahşap bir ev yaptırmak istiyorum.				
Yoğun geçen günlerin çoğunda müzik dinleyerek dinlenirim.				
Perdeleri takarken aniden düşünce apar topar hastaneye getirdiler beni.				

Metni okuyunuz ve metnin sonunda verilen kutucuğa metni özetleyiniz.

OYALAR

Geleneksel Türk el sanatlarının renkli ve zengin örneklerinin belki en küçük, ama en anlamlısının “oya” olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Anadolu kadınının ve genç kızının duygu, düşünce ve hayal dünyasının bütün kıvrımlarını, yaratıcılığını, zekâsını, el ve göz zevkinin yüce noktalara ulaşmasını sadece oyalarda bulmaktayız. Yüzlerce yıllık bir geleneği ısrarla, inatla günümüzde de sürdüren genç kızlarımızın el emeği-göz nuru dökerek ortaya çıkardığı oyalar, estetik bir yaratma sonunda oluşturulan birer sanat eseri olduğu kadar, aynı zamanda, yapıldıkları yörenin doğasını, iklimini, ürünlerini, bitkilerinin özelliklerini, o yörede kullanılan araç gereci ve hatta aile içinde veya dışındaki sosyal hayatı kanıtlayan eserlerdir.

Aynı motifin farklı bölgelerde değişik adlarla tanınması, yöredeki egemen duyguyu, inancı ve düşünceyi de ortaya koyması bakımından ilginçtir. Söz gelimi, Artvin’de “subay sırması” adı verilen oyanın Konya’daki adı “yılan kemiği”, Balıkesir’deki adı ise “tren yolu”dur.

Daha çok işleme tekniği, kullanılan araç-gereç ve malzemeler oya türlerinin belirlenmesinde ayrımcı bir rol oynarlar. Bunlar; iğne, tığ, firkete, mekik, boncuk oyaları ile yün, koza, mum ve dokuma oyalarıyla birlikte dikişli, kumaş ve iplik artığı oyalarda biçiminde ana gruplar içinde toplanırlar.

Gelinlik çağına girmeden her genç kızın küçük yaşlardan başlayarak oyalı tülbentler örtüler, yemeniler hazırlaması kaçınılmazdır.

Genç kızın yakın çevresindeki çiçekler, hayvanlar, ev içi araçlar, organlarımız, gökyüzü yapılan oyalara ad olarak verilir. Gül, menekşe, papatya, karanfil, sümbül, çiğdem, küpe çiçeklerinin yanı sıra birçok sebze ve meyve, evcil hayvanlar bu renkli dünyanın zenginliklerini oluşturur. Bütün bunlar stilize ve sembolize edilerek ortaya çıkarılır.

Genç kızın yakın çevresindeki çiçekler, hayvanlar, ev içi araçlar, organlarımız, gökyüzü yapılan oyalara ad olarak verilir. Gül, menekşe, papatya, karanfil, sümbül, çiğdem, küpe çiçeklerinin yanı sıra birçok sebze ve meyve, evcil hayvanlar bu renkli dünyanın zenginliklerini oluşturur. Bütün bunlar stilize ve sembolize edilerek ortaya çıkarılır.

KAYNAK: <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-80197/oyalar.html>

ÖZETİM

A large, light blue rounded rectangular area with horizontal dotted lines, intended for writing a summary.

Ek-11

Metinde anlamsal bütünlüğü bozan cümlelerin altını çiziniz ayrıca nedenini ve nasıl düzeltilmesi gerektiğini tartışınız.

...Pazar yeri karıca yuvası gibi. İnsan bu kalabalıkta bunalacağını sanır. Ama biraz dolaşınca bu sıkıntıya da alışır. Pazarcı kamyonlarının homurtularını dahi duymazlıktan gelir. Ne dedikleri bile anlaşılmayan satıcılar adeta feryat ederler. Uzaktaki demiryolundan, yolcu treni baş döndürücü bir hızla geçer. Her yaşta insan, bir o yana bir bu yana akıp durur. Tezgâhtaki mallar gülümseyerek karşılar acıları...

